

Zpráva o činnosti Československé psychologické
společnosti při ČSAV za r. 1987

1. Vědecká a odborná činnost společnosti, která představuje těžiště její práce, spočívala i v roce 1987 především v pořádání odborných setkání a vědeckých konferencí psychologů v ČSR a ČSSR (zde ve spolupráci se SPS při SAV). Podařilo se více aktivizovat činnost poboček, které sdružují psychology různého odborného zaměření (územní princip členění společnosti do složek). Velmi dobře rozvíjely svou činnost opět pobočky pražská a plzeňská, aktivizovala se pobočka Ústí nad Labem a aktivně pracovala rovněž pobočka Olomouc. Těžiště při pořádání odborných akcí spočívalo však tradičně v činnosti odborných sekcí. Významnou akcí ČSPS v tomto roce byly zejména XIII. Psychologické dny v Olomouci, akce pořádaná hlavním výborem ČSPS ve spolupráci s pobočkou Olomouc. Zde byla s funkcionáři státní správy (NV) a UP v Olomouci domluvena změna názvu této akce na Olomoucké psychologické dny (platí pro každé příští opakování, přičemž v číslování se průběžně pokračuje).

Odborná a vědecká sdělení na pořádaných akcích se tématicky těsně vázala k otázkám intenzifikace rozvoje národního hospodářství a strategie urychlení rozvoje společnosti (zejména XIII. Psychologické dny a 10. setkání psychologů práce).

Ze zpráv jednotlivých složek ČSPS je zřejmé, že ani nadále společnost nevykazuje přímý podíl na vědeckovýzkumné činnosti formou řešení výzkumných úkolů SPZV, SPEV apod. Sekce, pobočky či odborné skupiny jsou do vědeckovýzkumné činnosti zapojeny pouze prostřednictvím svých členů, kteří tyto úkoly řeší v rámci svých pracovních zařazení. Vzhledem k povaze oboru není podíl členů společnosti na vědeckovýzkumné činnosti v žádném případě vázán na uvedené prioritní směry KPVP členských zemí RVHP.

Dále uvádíme přehled akcí uskutečněných v roce 1987 jednotlivými sekcemi, pobočkami a odbornými skupinami, včetně jejich stručné charakteristiky. V rámci tohoto přehledu uvádíme i akce, které měly vědeckopopularizační a vzdělávací charakter.

1. Sekce klinické psychologie pořádala v roce 1987 celkem 7 akcí s celkovou účastí cca 1100 osob. Jednalo se o 5 pracovních setkání - seminářů (klinicko-psychologických dnů) věnovaných vždy aktuální klinicko-psychologické problematice s účastí v průměru

200 lidí na akci a s aktivní účastí celkem 46 lidí. Dále se sekce podílela na programu Psychologických dnů v Olomouci, kde pořádala symposium věnované problematice faktorů ovlivňujících zdraví člověka a otázkám prevence, s účastí asi 60 lidí a s 12 aktivními vystoupeními. V rámci Psychologických dnů se uskutečnila rovněž schůze sekce.

2. Sekce pedagogické psychologie uskutečnila v roce 1987 celkem 2 akce. Celková účast 120 lidí, 15 aktivně vystupujících. Obě akce byly pořádány pro vlastní členy (problémy školské mládeže; pedagogicko-psychologická diagnostika). Sekce spolupracuje ve větší míře s Čs. televizí (poradensky a účastí ve výchovně vzdělávacích programech). Publikace popularizačních článků v Učitel-ských novinách. Sekce zajišťuje metodickou a odbornou pomoc pracovníkům ve školní a poradenské praxi.

3. Sekce psychologie práce pořádala v roce 1987 dvě akce s celkovou účastí 150 osob; 1 konferenci a 1 symposium v rámci Psychologických dnů s účastí cca 150 lidí. Aktivní vystoupení na konferenci 10. setkání psychologů práce 26 osob z celkového počtu 100 osob (v rámci konference se uskutečnila plenární schůze sekce s volbou nového výboru sekce, který je 17 členný). V souvislosti s konferencí sekce vydala souhrn referátů (brožuru v rozsahu 68 stran).

4. Sekce poradenské psychologie pořádala celkem 4 akce s celkovou účastí 180 osob a s aktivní účastí 31 osob. Jde o 3 semináře a 1 přednášku. Všechny akce byly pro vlastní členy, tématicky - metodologické problémy poradenství, poradenství na středních školách, pedagogicko-psychologická diagnostika (pořádáno ve spolupráci se sekci pedagogické psychologie). Přednáška Diagnostika osobnosti pro členy sekce forenzní psychologie.

5. Sekce psychologie sportu pořádala 8 akcí s celkovou účastí 89 lidí, 24 aktivních vystoupení. 1 akce pro veřejnost, 1 konference, 1 symposium (Psychologické dny) a 3 semináře, 2 pracovní setkání a 1 přednáška (tématicky - tělesná kultura v životě mladé generace, psych. regenerace a únava, ASU, hypnóza, diagnostika odolnosti vůči zátěži).

6. Sekce vývojové psychologie realizovala celkem 3 akce s celkovou účastí 252 osob, aktivní účast 5. Pracovní setkání členů sekce se uskutečnilo v rámci Psychologických dnů, seminář ve spo-

luprání s pobočkou v Brně a přednáška v rámci univerzity III. věku. Zahraniční spolupráce s ISSBD - zejména v rámci zajištění 3. evropské konference vývojové psychologie v Budapešti s doc. M. Kalmárovou), sekce dostává informační materiály ISSBD.

7. Sekce psychologie umění uskutečnila 1 samostatnou konferenci (Psychologické aspekty interpretace v umělecké oblasti - 12 aktivních vystoupení, 40 účastníků), spolupořadatelem byl Psychologický ústav ČSAV. Konference byla částečně pro členy sekce a částečně pro veřejnost (odborníky z jiných oborů), členové sekce publikují v odborných časopisech i mimo obor (Výtvarný život).

8. Sekce pro studium chování zvířat byla spolupořadatelem XIV. etologické konference v květnu 1987 (hlavním organizátorem byla Čs. zoologická společnost při ČSAV). Akce se zúčastnilo 75 osob, z konference byl vydán sborník abstrakt. Další akce v tomto roce sekce nepořádala.

9. Sekce forenzní psychologie v tomto roce pořádala celkem 4 akce s účastí 227 osob. Jednalo se o 2 semináře a 2 pracovní setkání, kde aktivně vystoupilo celkem 41 členů. Všechny akce byly uskutečněny pro vlastní členy, u 2 akcí byla sekce spolupořadatelem. Členové výboru jednají se sovětskými kolegy v souvislosti s chystaným VI. kongresem kriminologů.

10. Pobočka pro Prahu a středočeský kraj uskutečnila 6 akcí s celkovou účastí 200 osob (aktivně 10) - 3 semináře, 1 kurs, 2 společenské večery, spolupráce především se skupinou SPV, témata seminářů - problematika cikánského dítěte, informace o současné francouzské psychologii, efektivita psychologických intervencí - pořádáno formou panelových diskuzí.

11. Pobočka Hradec Králové uskutečnila 5 akcí s celkovou účastí cca 220 lidí, 1 seminář (způsob života dnešní mládeže), účast 130 osob, 6 aktivních, spolupořadatel Čs. pedagogická společnost a Kulturní středisko Hradec Králové, přednášky z oblasti pedagogicko-poradenské pro vlastní členy, seminář pro širší veřejnost (1 přednáška - aktivní vystoupení hosta z PLR).

12. Pobočka Ústí nad Labem uskutečnila 2 krajské odborné semináře a ve spolupráci s Čs. pedagogickou společností pořádala seminář na téma problémový žák - účast 39 osob, 5 aktivně. Pobočka začala teprve nedávno pracovat.

13. Pobočka Plzeň pořádala 3 přednášky pro vlastní členy s přizváním dalších mimo obor (ASU, projektivní techniky, grafologie), 1 přednáška pro nemoc lektora přeložena, účast 110 osob 3 aktivní vystoupení. Akce mají vzdělávací charakter pro vlastní členy s přizvanou veřejností (odborníci z příbuzných profesí), která obvykle tvoří třetinu účasti.

14. Pobočka České Budějovice pořádala 9 seminářů s 11 přednášejícími, účast 161 osob. Semináře byly zaměřeny na problematiku klinicko-poradenskou a sociální a realizovány ve spolupráci s různými spolupořadateli - např. SAK, ČSVTS, Svaz architektů, DPL Opařany, NsP III České Budějovice.

15. Pobočka Ostrava uskutečnila celkem 10 akcí, z toho 3 semináře, 5 kursů, 1 pracovní setkání a 1 přednášku. Celková účast 315, aktivní 48 lidí. Obsahové zaměření seminářů - problematika klinicko-poradenská a metod soc. psychologických výcviků, Semináře byly pořádány ve spolupráci se SAK a dalšími organizacemi, kursy pro vedoucí pracovníky ve spolupráci s VTS. Pracovní setkání pořádáno formou exkurse na KHS Ostrava. Kromě kursů byly všechny akce pořádány pro vlastní členy.

16. Pobočka Olomouc uskutečnila dva semináře (problematika železniční dopravy a současná psychotronika - účast pasivní a aktivní 15/5 a 30/2), dále se pobočka podílela na organizačním i obsahovém zajištění Psychologických dnů a ve spolupráci s katedrou aplikované sociologie uskutečnila seminář (pracující mládež), 45 osob a 9 aktivní účast - bude vydán sborník v edici KPÚ Olomouc. Celkem tedy 4 akce, z nich dvě ve spolupráci a 2 samostatné semináře - účast výše uvedena.

17. Pobočka Brno pořádala celkem 4 akce s celkovou účastí 172 osob, aktivně 23 osob. 1 konference, 2 semináře a 1 exkurse (konference ve spolupráci s dalšími institucemi k 95. narozeninám člena korespondenta ČSAV V. Chmelaře, semináře k terminologické problematice a k využití počítačů v psychologii, exkurse se uskutečnila na psychologické pracoviště Drutěvy). Zahraniční styky ani ediční činnost pobočka nevykázala.

18. Pracovní skupina pro SPV realizovala 10 klubových večerů pro členy i zájemce z řad veřejnosti (počet vždy asi 30 lidí) a společenský večer ve spolupráci s pražskou pobočkou. Celkem 11 akcí s účastí celkově 450 osob.

19. Pracovní skupina pro teorii a praxi projektivních techn v roce 1987 žádnou činnost nevyvíjela.

20. Pracovní skupina pro neuropsychologii pracuje zatím velmi krátkou dobu. Pořádala 2 akce (pracovní semináře ve spolupráci s katedrou neurologie ILF a psychologie UJEP Brno). Účast 58 osob, aktivní 14.

2. Vědeckopopularizační a vzdělávací činnost společnosti se s činností vědeckou a odbornou velmi těsně prolíná. Kromě propagace výsledků vědeckovýzkumné činnosti (SPZV i aplikovaný výzkum) mají odborná setkání vždy alespoň nepřímý vzdělávací charakter. Nejčastější odborná aktivita - semináře, bývá často pořádána formou panelových diskusí zaměřených i na další vzdělávání zejména mladších psychologů. Kromě akcí zaměřených do vlastních řad, které převažují, pořádají zejména pobočky mnohé akce i pro další odborníky či širší veřejnost, které mají osvětový, vzdělávací či kulturně politický charakter. Na významnější akce byli opět přizváni funkcionáři straničtí i státního aparátu, vedoucí pracovníci a odborníci z dalších oborů. Jednotlivé akce byly uskutečněny v souladu s plánem činnosti. Velký význam mají v různém rozsahu všemi sekcemi a pobočkami vykazované aktivity členů ČSPS v oblasti výchovně vzdělávací činnosti v rámci SAK, VTS a různých resortů hospodářské praxe.

3. Spojení vědy s praxí je zajišťováno průběžně v činnosti všech členů sekcí. Velmi těsné spojení lze opět uvést u klinických psychologů, kteří se v resortu zdravotnictví běžně uplatňují. Podobně existuje užší spojení u psychologů práce, zejména v oblasti působnosti podnikových psychologů. Větší problémy má poradenská a pedagogická psychologie - vysoká infiltrace pedagogických pracovníků - učitelů v poradnách. Hlavní výbor v současné době řeší také otázky kádrového a materiálního zajištění výuky psychologie na středních školách (mnoho nekompetentních učebnic a nekvalifikovaných pedagogů, vzhledem k malým úvazkům). Mnohé problémy mají dlouhodobý charakter. Proto legislativní komise zpracovala materiál o uplatnění psychologie ve společnosti. Ten však dosud není dokončen a na příslušných místech projednán a schválen.

4. Vyhodnocení zahraničních styků - ČSPS se v tomto roce nepodílela na zajištění žádné akce se zahraniční účastí. Pouze v 1 případě vystupoval na uváděné akci zahraniční účastník (PLR). Sekce vývojové psychologie spolupracuje s ISSBD a s doc. Kalmárovou v MLR

při zajišťování 3. evropské konference ISSBD. Členové výboru sekce forenzní psychologie jednají se sovětskými kolegy v souvislosti s chystaným VI. kongresem kriminologů. Zahraniční styky se jinak uskutečňovaly převážně v rámci pracovních zařazení jednotlivých členů společnosti; za ČSPS se dr. Jaroslav Šturma zúčastnil konference o psychologii zdraví v Římě - cesta byla hrazena ministerstvem zdravotnictví). Podrobněji jsou tyto skutečnosti popsány ve zprávě o zahraničních stycích,

5. Vyhodnocení ediční činnosti - v rámci ČSPS je vydáván členský bulletin Psychológ v Československu a to dvakrát ročně. Mimo obsahových příspěvků zahrnuje také organizačně informativní sdělení pro členy ČSPS. V minulém roce se opět zvýšila publikační, bibliografická a terminologická činnost v rámci psychologie, není však realizována důsledně nebo pod hlavičkou ČSPS, závisí spíše na možnostech jednotlivých psychologů či psychologických pracovišt.

6. Vyhodnocení spolupráce vědeckých společností při ČSAV - i v této oblasti vychází iniciativa spíše z řad jednotlivých psychologů, není organizována ČSPS. Postupně se specifikují konkrétní formy spolupráce se Slovenskou psychologickou společností při ČSAV, dochází ke vzájemným koordinacím v činnosti. Ze zprávy sekce pedagogické psychologie je zřejmá těsnější spolupráce této sekce s Čs. pedagogickou společností. ČSPS spolupracuje též s Čs. společností psychiatrickou, s Čs. sociologickou společností, s Čs. vědeckou společností pro estetiku, se Společností pro studium vyšší nervové činnosti a s Čs. zoologickou společností.

7. Vyhodnocení spolupráce s resortem školství. Rada členů ČSPS a to jak z hlavního výboru, tak i z výborů sekcí a poboček pracuje v oblasti výchovně vzdělávacího procesu na vysokých školách. Mnohé z akcí ČSPS jsou tak pořádány ve spolupráci s psychologickými pracovišti vysokých škol (katedry psychologie).

Kromě problémů uvedených v minulé zprávě za rok 1986, které se dosud v potřebném rozsahu neřešily, přibýly spíše další - výuka psychologie na středních školách a její kádrové a materiální zajištění. Hlavní výbor společnosti vytvořil pracovní skupinu pro zařazení výuky psychologie na všech středních školách, jejíž činnost je zaměřena na projednání a řešení této otázky na příslušných místech (MŠ ČSR, KPÚ, VÚOŠ apod.). Trvá také nepříznivá situace

v oblasti poradenství (obsazování míst v pedagogicko-psychologických poradnách a otázka výchovných poradců).

8. Vyhodnocení práce s mladou generací. Dosud platí, že mladí nově ČSPS jsou méně aktivní ve svém zapojení a činnosti. Trvalým úkolem poboček a sekcí zůstává věnovat mladým psychologům větší pozornost. Řada z akcí sekcí a poboček, které byly uvedeny, měla proto m.j. i výchovně vzdělávací charakter. Oceňování mladých vědeckých pracovníků zatím v rámci ČSPS nebylo řešeno.

9. Vyhodnocení politicko-organizátorské činnosti: v minulém roce se sešlo předsednictvo HV ČSPS 4x (6.1., 10.3., 26.5., 27.10.87) a hlavní výbor ČSPS 3x (27.1., 23.6., 24.11.1987).

Zastoupení členů ČSPS v orgánech ČSAV: situace zůstává z minulého roku:

vědecké kolegium pedagogiky a psychologie: 10 členů

psychologická komise při VK PP ČSAV: 20 členů

valné shromáždění ČSAV: 3 členové.

V rámci péče o členskou základnu jsou zasílány blahopřejné dopisy psychologům - jubilantům, především zasloužilým členům a funkcionářům, ale i členům řadovým.

Těžiště činnosti ČSPS v roce 1987 spočívalo především v koordinaci činnosti komisí a nově ustavených pracovních skupin, z nichž aktivní činnost rozvíjely především pracovní skupiny pro legislativu, organizační řád a stanovy, etický kodex a normy psychodiagnostických metod. Nově byla založena pracovní skupina pro řešení problémů výuky psychologie na středních školách. Svou činnost začala rozvíjet komise pro metodologii marxistické psychologie pod vedením prof. dr. O. Mikšíka, DrSc.

V rámci ČSPS jsou ustaveny následující sekce, odborné skupiny a komise:

1) sekce:

teoretické a obecné psychologie, klinické psychologie, pedagogické psychologie, psychologie práce, sociální psychologie, poradenské psychologie, vojenské psychologie, psychologie tělesné výchovy a sportu, forenzní psychologie, pro studium chování zvířat, vývojové psychologie, psychologie umění,

2) odborné skupiny: pro teorii a praxi projektivních technik, pro sociálně psychologický výcvik, pro neuropsychologii,

3) komise: pro psychologickou terminologii, pro metodolog
marxistické psychologie.

10. Problémy vyžadující součinnost KOVS jsou trvalého char

a) nutnost řešit prostory sekretariátu ČSPS

b) vyjasnit možnost poskytnutí zasedacích místností pr
nání orgánů ČSPS a pro odborné akce sekcí

c) zvážit možnosti zajištění rozmnožovacího zařízení v
rách KOVSu příp. v rámci její kompetence.

V Praze dne 12.1.1988

PhDr. Eva Bedrnová, CSc.
vědecká tajemnice ČSPS